Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0051

Ieteikums Padomei par ES prioritātēm ANO Sieviešu statusa komisijas 70. sesijai

Eiropas Parlamenta 2026. gada 12. februāra ieteikums Padomei par ES prioritātēm ANO Sieviešu statusa komisijas 70. sesijā (2025/2240(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā ANO Sieviešu statusa komisijas 70. sesiju, kas plānota 2026. gada martā, tās prioritāro tematu "Nodrošināt un stiprināt tiesu iestāžu pieejamību visām sievietēm un meitenēm, cita starpā veicinot iekļaujošas un taisnīgas tiesību sistēmas, izskaužot diskriminējošus tiesību aktus, politiku un praksi un novēršot strukturālos šķēršļus" un tās pārskata tematu "Sieviešu pilnvērtīga un efektīva līdzdalība un lēmumu pieņemšana sabiedriskajā dzīvē, kā arī vardarbības izskaušana nolūkā panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm",

– ņemot vērā ANO 1979. gada 18. decembra Konvenciju par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu,

– ņemot vērā ANO 2006. gada 12. decembra Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, jo īpaši tās 6. un 13. pantu par tiesu iestāžu pieejamību un multiplo diskrimināciju, ar ko saskaras sievietes un meitenes ar invaliditāti,

– ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, konkrētāk, principu "nevienu neatstāt novārtā", un jo īpaši 5. ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAT) — panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt sievietēm vienlīdzīgas tiesības uz saimnieciskajiem resursiem, kā arī piekļuvi īpašumtiesībām un kontrolei pār zemi un citu veidu īpašumu, finanšu pakalpojumiem, mantojumam un dabas resursiem — un 10. IAT — izskaust diskriminējošus tiesību aktus, politiku un praksi un veicināt pienācīgus tiesību aktus, politiku un rīcību,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20., 21., 23. un 47. pantu,

– ņemot vērā tā 2024. gada 11. aprīļa rezolūciju par grūtniecības pārtraukšanas tiesību iekļaušanu ES Pamattiesību hartā[1],

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. novembra kopīgo paziņojumu "ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (*GAP*) III — vērienīga programma dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm ES ārējā darbībā" (JOIN(2020)0017), kurā izklāstīts ES rīcības plāns dzimumu līdztiesības jomā laikposmam no 2021. līdz 2025. gadam,

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 7. marta paziņojumu "Sieviešu tiesību ceļvedis" (COM(2025)0097), kurā vēlreiz apstiprināta ES apņemšanās veicināt dzimumu līdztiesību,

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0152),

– ņemot vērā 2025. gada 13. novembra rezolūciju par dzimumu līdztiesības stratēģiju 2025. gadam[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI[3], un patlaban notiekošo šīs direktīvas pārstrādāšanu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 14. maija Direktīvu (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu[4],

– ņemot vērā ANO Drošības padomes 2008. gada 19. jūnija Rezolūciju Nr. 1820 (2008) par seksuālas vardarbības izmantošanu par kara ieroci,

– ņemot vērā 2012. gada decembrī pieņemtos ANO principus un pamatnostādnes par juridiskās palīdzības pieejamību krimināltiesību sistēmās,

– ņemot vērā Komisijas programmu "Tiesiskums" 2021.–2027. gadam, kurā paredzēts finansējums tiesu iestāžu sadarbības atbalstam civillietās un krimināllietās, piemēram, tiesnešu un citu praktizējošu

---

1 OV C, C/2025/1279, 13.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
2 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0278.
3 OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
4 OV L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

juristu apmācībai, kā arī efektīvas tiesu iestāžu pieejamības nodrošināšanai iedzīvotājiem un uzņēmumiem,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 2. punktu,

– ņemot vērā Reglamenta 121. pantu,

– ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu (A10-0010/2026),

A. tā kā sieviešu un vīriešu līdztiesība ir pamatprincips, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 23. pantā; tā kā šis princips attiecas uz visām dzīves jomām un visām rīcībpolitikām, tostarp iespējām vērsties tiesā; tā kā integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā un intersekcionālā pieeja būtu jāīsteno un jāintegrē visās attiecīgajās ES politikas jomās un šīs pieejas ir būtiskas, lai panāktu dzimumu līdztiesību; tā kā iekšpolitikai un ārpolitikai jābūt konsekventai un saskaņotai, lai nodrošinātu cilvēktiesību, pamattiesību, demokrātijas un dzimumu līdztiesības efektīvu un uzticamu veicināšanu visā pasaulē;

B. tā kā dzimumu līdztiesība, demokrātija, pamattiesības un tiesiskums ir nedalāmi saistīti; tā kā pieaugošo negatīvo attieksmi pret sieviešu tiesībām un dzimumu līdztiesību veicina pret dzimumu līdztiesību un demokrātiju vērstu kustību pieaugums; tā kā nesenie ASV attīstības palīdzības samazinājumi nesamērīgi ietekmē sievietes un meitenes visā pasaulē, palielinot neaizsargātību un kaitējot kopienām; tā kā ANO Ģenerālā asambleja ir brīdinājusi par aktīvu pretestību dzimumu līdztiesībai un transnacionālu pretreakciju pret sieviešu tiesībām; tā kā ir akūta nepieciešamība atkārtoti apstiprināt sieviešu un meiteņu faktisko līdztiesību un cilvēktiesības[5];

C. tā kā sieviešu un meiteņu tiesības un dzimumu līdztiesība ir cilvēka pamattiesības un būtisks priekšnoteikums cilvēces attīstībai, sociālajam taisnīgumam, demokrātijai, tiesiskumam, dzīves līmeņa uzlabošanai, nabadzības mazināšanai, klimata krīzes pārvarēšanai un mierpilnai, taisnīgai, labklājīgai un ilgtspējīgai pasaulei vajadzīgā pamata radīšanai; tā kā kopumā tiesību nodrošināšana sievietēm un meitenēm visā pasaulē uzlabo konkurētspēju, veicinot iekļaujošu izaugsmi, samazinot nevienlīdzību un nodrošinot sieviešu prasmju un

5 https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf.

potenciāla pilnīgu izmantošanu visos sabiedrības sektoros;

D. tā kā nabadzību un diskrimināciju saasina tādi intersekcionāli faktori kā rasisms, invaliditāte, migrācijas statuss, seksuālā orientācija, dzimtiskā identitāte un dzimumpazīmes, kā uzsvērts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā; tā kā menstruālās higiēnas preču nabadzība joprojām ir būtisks šķērslis dzimumu līdztiesībai, kurš negatīvi ietekmē miljoniem sieviešu un meiteņu visā pasaulē, konkrēti, viņu izglītību, veselību un ekonomisko līdzdalību un tādējādi ierobežo viņu piekļuvi tiesu iestādēm un apdraud viņu pārstāvību un līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos;

E. tā kā tiesu iestāžu pieejamība ir plaši atzīta par vienu no starptautiskajās tiesībās noteiktajām cilvēka pamattiesībām, tā ir viens no svarīgākajiem jēdzieniem plašākā tieslietu jomā un tiesiskuma un demokrātijas stūrakmens; tā kā ES atzīst, ka tiesu iestāžu pieejamība ir viena no pamattiesībām saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu; tā kā, lai nodrošinātu tiesu iestāžu efektīvu pieejamību, ir vajadzīgi uzticami dati, pārredzamas procedūras, uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana un objektīvas iestādes, kas nodrošina, ka sievietes un meitenes var īstenot savas tiesības bez diskriminācijas; tā kā tiesu iestāžu pieejamība ir cilvēka pamattiesības, kuru pamatā ir taisnīgi tiesību akti, efektīva izpilde, cenas ziņā pieejams atbalsts, dzimumvērīgas iestādes un pārskatatbildības mehānismi; tā kā diskriminējoši tiesību akti, dzimumu stereotipi, finansiāli šķēršļi un institucionāli aizspriedumi joprojām ietekmē daudzas sievietes un meitenes, jo īpaši tās, kuras saskaras ar intersekcionālu diskrimināciju; tā kā neaizsargātās situācijās esošas sievietes un meitenes, tostarp sievietes un meitenes ar invaliditāti, lauku vai attālos apvidos dzīvojošas sievietes un vecāka gadagājuma sievietes, bieži saskaras ar papildu šķēršļiem piekļuvē tiesu iestādēm un juridiskajam atbalstam; tā kā digitalizācija un mākslīgais intelekts arvien vairāk ietekmē tiesu iestāžu pieejamību un tādēļ ir jāvēršas pret algoritmisko diskrimināciju, digitālo atstumtību un kaitējumu tiešsaistē; tā kā juridiskā palīdzība ir būtiska, lai nodrošinātu taisnīgu piekļuvi tiesu iestādēm, savukārt paraugprakses apmaiņa palīdz stiprināt juridiskās palīdzības sistēmu kvalitāti un konsekvenci;

F. tā kā vispārēja un vienlīdzīga tiesu iestāžu pieejamība sievietēm un meitenēm joprojām ir sarežģīts un kritisks jautājums visos pasaules reģionos un tā ir īpaša problēma dažos reģionos, jo īpaši tajos, kur ir vājas demokrātiskās iestādes un tiesiskums; tā kā ekonomiskā atturēšana, ierobežota piekļuve juridiskajai palīdzībai, augstas izmaksas, sarežģītas juridiskās procedūras, digitālie un lingvistiskie šķēršļi, neuzticēšanās tiesu sistēmām, izplatītie dzimumu stereotipi, rasu aizspriedumi, mizogīnija un sistēmiska diskrimināciju joprojām kavē sieviešu un meiteņu efektīvu piekļuvi tiesu iestādēm;

G. tā kā visā pasaulē sievietes joprojām ir ievērojami mazāk pārstāvētas tiesu un prokuratūras iestāžu augstākajos līmeņos, it īpaši vadošos amatos, piemēram, tiesu priekšsēdētāju, galveno tiesnešu un prokuratūras vadītāju amatos; tā kā par prioritāti ir jāizvirza dzimumu līdzsvara panākšana šajās lēmumu pieņemšanas struktūrās; tā kā dzimumsensitīva pieeja ir jāturpina arī tad, kad sieviešu pārstāvība ir nodrošināta; tā kā dzimumperspektīvas integrēšana tiesu lēmumu pieņemšanā ir būtiska, lai sievietēm un meitenēm nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi tiesu iestādēm, un tālab gan pašā lēmumā, gan tā pieņemšanas procesā ir jāizvērtē fakti un jāpiemēro tiesību normas bez dzimumu aizspriedumiem un kaitnieciskiem stereotipiem; tā kā 2024. gadā ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komiteja (*CEDAW*) nāca klajā ar Vispārējo ieteikumu Nr. 40 par sieviešu vienlīdzīgu un iekļaujošu pārstāvību lēmumu pieņemšanas sistēmās, pārstāvība gan attiecībā uz vienlīdzīgu piekļuvi, gan vienlīdzīgu varu šādās sistēmās;

H. tā kā ANO ar īpašām iniciatīvām un kampaņām aktīvi veicina sieviešu lielāku līdzdalību tieslietu nozarē; tā kā lielāka sieviešu pārstāvība tiesu iestādēs ir saistīta ar vairāk uz cietušajiem vērstām pieejām tiesiskuma nodrošināšanai un tā ir būtiska, lai nodrošinātu, ka cietušie saņem atbalstu un tiek uzklausīti, kad viņi meklē palīdzību tiesu iestādēs; tā kā gan tieslietu nozares profesionāļiem, gan pilsoniskajai sabiedrībai ir vajadzīgi skaidri noteikumi un stingri tiesību aktu noteikumi, apmācība par to piemērošanu un izpratnes veicināšanas iniciatīvas par dzimumu līdztiesību un tiesiskumu;

I. tā kā vardarbība pret sievietēm, ar dzimumu saistīta vardarbība un vardarbība ģimenē ir pamattiesību pārkāpums; tā kā, lai izvairītos no sekundāras viktimizācijas, tiesību sistēmās ir pilnībā jāņem vērā cietušo īpašās vajadzības, nodrošinot pienācīgu aizsardzību, efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, pieejamus atbalsta pakalpojumus un pienācīgu apmācību kompetentajām iestādēm, kas nonāk saskarē ar dzimumbalstītā vardarbībā cietušajiem; tā kā daudzas sievietes un meitenes joprojām saskaras ar būtiskiem šķēršļiem ziņošanā par vardarbību un juridiskas palīdzības saņemšanā; tā kā ir oficiāli jāatzīst visi vardarbības veidi, tostarp psiholoģiska, emocionāla un garīga vardarbība, kā arī piespiedu un finansiāla kontrole; tā kā iestādēs pastāvošie dzimumu stereotipi, mizogīnija un seksisms, kā arī strukturālie un procesuālie šķēršļi joprojām apgrūtina no vardarbības cietušo sieviešu piekļuvi tiesu iestādēm; tā kā tiesu iestāžu specializēšanās ar dzimumu saistītas vardarbības jomā ir izrādījusies efektīva, jo tā koncentrē speciālās zināšanas, uzlabo lietu pārvaldību un veicina dzimumsensitīvāku un cietušajiem labvēlīgāku vidi[6];

J. tā kā aizskaroša izturēšanās darbavietā un politiskajā, tiesu,

---

6 *UN Women*, “Handbook for National Action Plans on Violence against Women”, 2012. gads.

akadēmiskajā vai tiešsaistes vidē ir šķērslis, kas liedz sievietēm piekļūt tiesu iestādēm un ieņemt publiskus vai ar lēmumu pieņemšanu saistītus amatus vai turpināt strādāt tajos; tā kā plaši izplatītā vardarbība tiešsaistē, naida runa un naida noziegumi, kas arvien vairāk vērsti pret sievietēm un meitenēm, smagi ietekmē viņu ikdienas dzīvi, ierobežo viņu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē un apdraud viņu vienlīdzīgu pārstāvību;

K. tā kā bruņoti konflikti, piespiedu pārvietošana, klimata pārmaiņu sekas un ārkārtas humanitārās situācijas saasina nevienlīdzību un vājina aizsardzības sistēmas, pakļaujot sievietes un meitenes lielākam ar dzimumu saistītas vardarbības riskam, tostarp piespiedu laulībām, seksuālai vardarbībai tranzīta laikā, cilvēku tirdzniecībai, ar dzimumu saistītai vardarbībai uzņemšanas vai patvēruma centros un seksuālai vardarbībai un spīdzināšanai, ko izmanto par kara ieročiem; tā kā ar konfliktiem saistīta seksuāla vardarbība joprojām ir viens no visizplatītākajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, to izmanto, lai terorizētu civiliedzīvotājus, apspiestu pretošanos un iznīcinātu kopienas, un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām to uzskata par kara noziegumu, noziegumu pret cilvēci vai darbībām, kas veicina genocīdu; tā kā ANO Sieviešu, miera un drošības programmai ir būtiska nozīme mūsdienu globālo miera un drošības problēmu risināšanā; tā kā notiekošie bruņotie konflikti, kā arī jauni un arvien sarežģītāki drošības apdraudējumi nesamērīgi ietekmē sievietes un meitenes un tie ir pasliktinājuši viņu stāvokli, negatīvi ietekmējot viņu iespējas pilnībā izmantot savas cilvēktiesības visā pasaulē;

L. tā kā Stambulas konvencija ir viens no progresīvākajiem starptautiskajiem juridiskajiem instrumentiem, kas nosaka saistošus pienākumus novērst un apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību;

M. tā kā seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību (*SRHR*) pārkāpumi, tostarp drošu un likumīgu abortu pakalpojumu liegšana un visu veidu vardarbība dzemdībās un ginekoloģijā, ir ar dzimumu saistīta vardarbība un cilvēka pamattiesību pārkāpums; tā kā saskaņā ar joprojām pastāvošām sociālajām normām ar dzimumu saistīta vardarbība ir leģitīma, piekļuve veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei, ir ierobežota, neapmaksāts aprūpes darbs pārsvarā ir jāveic sievietēm un sieviešu līderības iespējas ir ierobežotas; tā kā piekļuve seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei, tostarp drošiem un likumīgiem abortiem, ir cilvēka pamattiesības, kas ir jāievēro visā pasaulē; tā kā miljoniem sieviešu joprojām nav šādas piekļuves un tas viņas pakļauj fiziska kaitējuma riskam un ekonomiskai un psiholoģiskai spriedzei; tā kā satraucošā ātrumā palielinās draudi un uzbrukumi pilsoniskās sabiedrības organizācijām un cilvēktiesību aizstāvjiem, jo īpaši tiem, kas atbalsta *SRHR*;

N. tā kā izvarošana joprojām ir plaši izplatīts cilvēktiesību pārkāpums un to bieži izmanto par kara ieroci, lai terorizētu civiliedzīvotājus un

iznīcinātu kopienas; tā kā ir steidzami jārīkojas, lai izbeigtu nesodāmību šajā sakarā un nodrošinātu taisnīgumu izvarošanas upuriem;

O. tā kā stereotipizēšana tiesā, dominējošās dzimtes normas un informācijas trūkums var radīt šķēršļus efektīvai tiesu iestāžu pieejamībai sievietēm un meitenēm, kuras ir pārcietušas vardarbību; tā kā ar dzimumu saistīta vardarbība un šķēršļi sieviešu piekļuvei tiesu iestādēm var ietekmēt viņu pilnīgu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē; tā kā šī situācija mazina sieviešu un meiteņu uzticēšanos tiesu sistēmai un veicina nepietiekamu ziņošanu, jo īpaši ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumos; tā kā daudzi izdzīvojušie joprojām saskaras ar cietušo vainošanu, stigmatizāciju, bailēm no atriebības un sekundāru viktimizāciju, kas viņus vēl vairāk attur no vēršanās tiesā;

P. tā kā dzimumu stereotipi, mizogīnija un seksisms tiesu sistēmā turpina pastiprināt dzimumu nevienlīdzību, veicinot neobjektīvu attieksmi, diskriminējošu praksi un nevienlīdzīgu varas dinamiku; tā kā šie sistēmiskie šķēršļi mazina sieviešu paļāvību uz taisnīgu tiesu, ierobežo viņu taisnīgu pārstāvību un veicina turpmāku netaisnību un marginalizāciju tiesas procesos; tā kā ar dzimumu saistītu aizspriedumu un stereotipu klātbūtni tiesu sistēmā pilnībā atklāja un nosodīja kustība “Me Too”, kas mobilizēja sievietes un meitenes visos kontinentos un parādīja, ka, neraugoties uz atšķirīgo sociālo, ekonomisko un juridisko kontekstu, problēmas, ar kurām sievietes un meitenes saskaras tiesu sistēmās, ir ļoti līdzīgas un tāpēc ir nepieciešama saskaņota rīcība;

1. iesaka Padomei:

   a) atkārtoti apstiprināt ES stingro apņemšanos veicināt dzimumu līdztiesību un garantēt sieviešu un meiteņu tiesību pilnīgu īstenošanu visos ES ārējās darbības aspektos, tostarp attīstības, tirdzniecības un ārpolitikas jomā, izmantojot pienācīgi finansētu, iekļaujošu un intersekcionālu pieeju, kas vēršas pret dzimumu stereotipiem un ir balstīta uz nediskriminācijas principu, ar mērķi panākt ātru progresu dzimumu līdztiesības jomā;

   b) nodrošināt, ka lēmumu pieņemšanas procesā par ES nostāju ANO Sieviešu statusa komisijas 70. sesijā tiek pilnvērtīgi iesaistīts Parlaments un tā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja; nodrošināt, ka Parlamentam pirms sarunām ir pienācīga informācija par ES nostājas dokumentu un piekļuve tam; vēl vairāk uzlabot iestāžu sadarbību, arī sarunu laikā, lai pienācīgi iekļautu Parlamenta prioritātes; uzsvērt, ka joprojām nav nodrošināta pietiekama sieviešu līdzdalība un līderība lēmumu pieņemšanas funkcijās, tostarp ārpolitikā un miera veidošanā, atzīt, ka pētījumi ir parādījuši, ka miera līgumiem, kas noslēgti ar sieviešu aktīvu līdzdalību, ir labākas

izredzes būt ilgtspējīgiem un efektīviem[7]; norādīt, ka nesenajos globālajos novērtējumos ir uzsvērts, ka, neraugoties uz pašreizējām saistībām, progress sieviešu pilnīgas, vienlīdzīgas un jēgpilnas līdzdalības un līderības veicināšanā miera un drošības procesos joprojām ir ierobežots;

c) atkārtoti apstiprināt ES apņemšanos veicināt dzimumu līdztiesību kā horizontālu prioritāti; atbalstīt un aizstāvēt tādas vērtības kā daudzveidība, līdztiesība un iekļaušana; uzsvērt nepieciešamību izstrādāt visaptverošu instrumentu, lai uzraudzītu un novērstu regresu demokrātijas jomā un regresu sieviešu tiesību jomā, kas ir nesaraujami saistīti; uzņemties vadību globālajā cīņā pret vēršanos pret dzimumu līdztiesību un stingri nosodīt tādu pret dzimumu līdztiesību un tiesībām vērstu kustību uzbrukumus, kuras izplata melus, apdraud demokrātiju un vēršas pret sieviešu un *LGBTIQ*+ tiesībām;

d) nodrošināt, ka ES un starptautiskie instrumenti ir papildinoši un vērienīgi un ietver stingrus un konkrētus noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt pilnvērtīgas iespējas sievietēm un meitenēm un garantēt tiesu iestāžu pieejamību; uzsvērt, ka tiesības uz juridisko palīdzību un juridisko aizstāvību ir būtiskas, lai garantētu tiesu iestāžu vispārēju un vienlīdzīgu pieejamību visiem un efektīvu līdzdalību attiecīgajos procesos; uzsvērt arī, ka personas ar invaliditāti, jo īpaši sievietes un meitenes ar invaliditāti, saskaras ar strukturāliem un praktiskiem šķēršļiem, kas traucē piekļūt tiesu iestādēm un piedalīties sabiedriskajā dzīvē; uzsvērt, ka ir vajadzīgi īpaši pasākumi, lai garantētu to pilnīgu iekļaušanu un vispārēju piekļuvi efektīvai aizsardzībai; nodrošināt, ka ES uzņemas spēcīgu vadošo lomu un ieņem vienotu nostāju attiecībā uz iekļaujošām un objektīvām tiesu sistēmām, iestāties par visaptverošu tiesisko regulējumu, kas aizsargā sieviešu tiesības un nodrošina sieviešu, meiteņu un cilvēku visā to daudzveidībā pilnvērtīgu un vienlīdzīgu līdzdalību saskaņā ar valstu un starptautiskajiem tiesību aktiem; aicināt nodrošināt un veicināt cietušo tiesības kriminālprocesā laikus saņemt kompensāciju no nodarījuma izdarītāja, kā arī aicināt apmainīties ar paraugpraksi, lai novērstu sekundāru viktimizāciju, tostarp izmantojot valsts subrogācijas mehānismus;

e) veikt pasākumus, lai pilnībā īstenotu pašreizējās saistības attiecībā uz dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, panākot sieviešu cilvēktiesību un pamatbrīvību vienlīdzīgu aizsardzību bez diskriminācijas, un lai

---

7 Pētījums – "Women's role in peace processes", Eiropas Parlaments, ES iekšpolitikas ģenerāldirektorāts, Pilsoņu tiesību un konstitucionālo jautājumu politikas departaments, 2019. gada maijs.

veicinātu viņu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē;

f) uzsvērt, ka svarīgi ir atbalstīt valstu politiku, kas veicina un atbalsta mātes lomu;

g) uzsvērt, cik svarīgi ir garantēt sievietēm un meitenēm efektīvu tiesu iestāžu pieejamību visos līmeņos, tostarp skaidrus ziņošanas kanālus un aizsardzības un atbalsta pasākumu ātru izskatīšanu; likvidēt šķēršļus, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām un neaizsargātām sieviešu grupām, kas bieži saskaras ar ierobežojumiem piekļuvē tiesu iestādēm, ņemot vērā ierobežoto un nepietiekami finansēto resursu multiplikatora efektu tiesu sistēmā, kā arī sociālekonomiskos un sociālkulturālos faktorus un intersekcionālo diskrimināciju; nodrošināt pienācīgus, uz cietušajiem vērstus atbalsta un aizsardzības pakalpojumus ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumos un novērst jebkāda veida sekundāru viktimizāciju tiesvedības laikā vai tad, kad cietušie ziņo policijai; uzsvērt, ka ekonomiskā nevienlīdzība joprojām ir būtisks šķērslis piekļuvē tiesu iestādēm;

h) uzsvērt, ka dzimumu aparteīds ir jāatzīst par noziegumu pret cilvēci saskaņā ar Romas statūtiem, un iestāties par tā starptautisku atzīšanu, lai nodrošinātu tiesu iestāžu pieejamību, pārskatatbildību un iespēju starptautiskajām tiesām veikt kriminālvajāšanu; atbalstīt ANO darba grupas sieviešu un meiteņu diskriminācijas jautājumos izstrādāto dzimumu aparteīda definīciju, saskaņā ar kuru dzimumu aparteīds ir akti, kas veikti institucionalizētā ar dzimumu saistītas diskriminācijas un dominances sistēmā;

i) nodrošināt paraugprakses apmaiņu, tostarp izmantojot tiesisko apmācību, par dzimumbalstītas vardarbības radīto psiholoģisko, garīgo, fizisko, piespiedu un finansiālo ietekmi; apņemties integrēt dzimumperspektīvu tiesu lēmumu pieņemšanā un veicināt šādu integrēšanu; veicināt to, lai cietušajām personām pēc to pieprasījuma tiktu nodrošinātas advokātes sievietes; veicināt to, ka amatpersonām (tostarp policistiem, prokuroriem un tiesnešiem), kas, pildot savus amata pienākumus, nonāk saskarē ar cietušajiem, tiek nodrošināta dzimumsensitīva apmācība, kurā galvenā uzmanība pievērsta cietušajiem, lai novērstu sekundāru viktimizāciju, apkarotu dzimumu stereotipus un aizspriedumus un nodrošinātu cieņpilnu, traumai adekvātu un nediskriminējošu attieksmi pret cietušajiem;

j) uzsvērt, ka ir svarīgi nodrošināt — tostarp ar izpratnes veicināšanas iniciatīvu palīdzību —, lai sievietēm un meitenēm visos tiesas procesa posmos būtu pieejama visaptveroša un saskaņota informācija par viņu tiesībām, atbalstu un aizsardzību, jo īpaši vardarbības pret sievietēm vai vardarbības ģimenē gadījumos; uzsvērt to, ka ir jāatbalsta vietēja līmeņa

juridiskās spēcināšanas programmas, kas palīdz sievietēm un meitenēm izprast un īstenot savas tiesības, un mudināt izveidot noziegumos cietušajiem paredzētus vispārējus un specializētus atbalsta pakalpojumus, kā arī nodrošināt to efektīvu koordināciju un nosūtīšanas metodes; uzsvērt šo pakalpojumu būtisko nozīmi cietušo informēšanā par viņu tiesībām un tiesu iestāžu pieejamības veicināšanā; nodrošināt, ka cietušie var viegli piekļūt informācijai un tā ir pieejama vieglā valodā; veicināt cietušajiem paredzētu palīdzības līniju pastāvēšanu un izmantošanu un nodrošināt, ka tās ir pieejamas, izmantojot dažādus kanālus, tostarp tālruni un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; atzīt, ka ierobežota piekļuve informācijas un komunikācijas tehnoloģijām daudzās pasaules valstīs kavē sieviešu un meiteņu potenciāla pilnīgu īstenošanu;

k) apņemties nodrošināt, ka cietušajiem ir iespējas saņemt juridisku palīdzību jau civilprocesa vai kriminālprocesa sākumā, un kopā ar starptautiskajiem partneriem veicināt šo pieeju visā pasaulē; aicināt iekļaut dzimumperspektīvu visās politikas jomās, tiesību aktos, procedūrās, programmās un praksē, lai novērstu konkrētus šķēršļus, ar kuriem saskaras sievietes un meitenes, tostarp vājo informētību par tiesībām, diskriminējošu attieksmi un dzimumu stereotipus tiesu sistēmās un specializētu pakalpojumu nepietiekamu pieejamību, jo īpaši lauku un attālos apvidos; veicināt praksi novērtēt sieviešu un meiteņu tiesības uz juridisko palīdzību, pamatojoties tikai uz viņu pašu finanšu resursiem, un neatkarīgi no viņu vīru, partneru vai ģimeņu ienākumiem — tas ir īpaši svarīgi ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumos; uzsvērt, ka svarīgi ir pēc dzimuma sadalīti dati par tiesu iestāžu pieejamību, lietu iznākumu, juridiskās palīdzības izmantošanu un šķēršļiem, lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu;

l) veicināt sieviešu vadošo lomu, vienlīdzīgu līdzdalību un sieviešu lielāku pārstāvību tiesu iestādēs un to pārvaldes struktūrās un aktīvi rīkoties, lai veicinātu pie minoritātēm un marginalizētām grupām piederošu sieviešu plašu piekļuvi jurista profesijai nolūkā likvidēt strukturālos šķēršļus tiesu sistēmā un veicināt taisnīgu un reprezentatīvu tiesu sistēmu, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgas iespējas;

m) veicināt un atbalstīt konkrētas darbības un pasākumus, lai nodrošinātu sieviešu līdzdalību un vadošo lomu lēmumu pieņemšanā sabiedriskajā dzīvē, tostarp ārpolitikas, aizsardzības un drošības, kā arī konfliktu un krīžu novēršanas, pārvaldības un risināšanas jomā; uzsvērt, ka ir vajadzīga vienota izsekošanas metodika datu vākšanai par sieviešu līdzdalību šajās nozarēs;

n) aktīvi atbalstīt un popularizēt *CEDAW* 2024. gada Vispārējo ieteikumu Nr. 40 par sieviešu vienlīdzīgu un iekļaujošu

pārstāvību lēmumu pieņemšanas sistēmās, kurā tā definēta kā 50/50 paritāte starp sievietēm un vīriešiem visā to daudzveidībā attiecībā uz vienlīdzīgu piekļuvi lēmumu pieņemšanas sistēmām un vienlīdzīgu varu tajās;

o) veicināt sieviešu jēgpilnu līdzdalību visos lēmumu pieņemšanas līmeņos ārpolitikā un drošības un aizsardzības politikā, kā arī konfliktu risināšanā gan ES, gan citviet pasaulē;

p) rīkoties, lai steidzami un pilnībā īstenotu esošās saistības attiecībā uz dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, garantējot sieviešu cilvēktiesību un pamatbrīvību vienlīdzīgu aizsardzību bez diskriminācijas, tostarp ar spēcīgu publisko iestāžu un politikas palīdzību, kas garantē vienlīdzīgas iespējas, ar mērķi veicināt sieviešu efektīvu un pilnīgu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē, tādējādi atvieglojot viņu iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesos; nosodīt pret sievietēm vērstu naida runu tiešsaistē un tās ietekmi uz viņu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē un atbalstīt sievietēm un meitenēm paredzētas medijpratības un digitālās drošības programmas;

q) uzsvērt, ka pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un sieviešu tiesību organizācijām un atbalsts sieviešu līdzdalībai ar ārpolitiku un konfliktiem saistītu lēmumu pieņemšanā veicina labākus rezultātus kopienām, tiesu iestāžu pieejamību un ilgtspējīgāku mieru; skaidri nosodīt nesenos finansējuma samazinājumus sieviešu, sieviešu tiesību un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas cīnās pret dzimumbalstītu vardarbību un nodrošina sievietēm iespējas vērsties tiesā; turklāt nodrošināt ilgtspējīgu finansējumu un tiesisko aizsardzību feministu un *LGBTIQ+* organizācijām, jo īpaši vietējām grupām, kuras ir apdraudētas pilsoniskās telpas samazināšanās un pret nevalstiskajām organizācijām vērstu ierobežojošu tiesību aktu dēļ;

r) aizstāvēt ANO Sieviešu statusa komisijas pilnvaras, ņemot vērā Amerikas Savienoto Valstu un sabiedroto valstu centienus vājināt dzimumu līdztiesības prioritātes, par kurām panākta vienošanās, un paust bažas par to, ka šāds politiskais spiediens apvienojumā ar dzimumu līdztiesības programmu finansējuma samazināšanu var apdraudēt Sieviešu statusa komisijas efektivitāti un uzticamību; palielināt attīstības palīdzības finansējumu, lai kompensētu finansējuma deficītu, kas radies pēc ASV Starptautiskās attīstības aģentūras likvidēšanas; vēlreiz apliecināt stingru atbalstu darbam, ko veic ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas iestāde (*UN Women*), kura ir nozīmīga dalībniece ANO sistēmā, ar ko tiek veicinātas sieviešu tiesības visā to daudzveidībā, un kurā sadarbojas visas attiecīgās ieinteresētās personas, lai panāktu

izmaiņas politikā un koordinētu rīcību; mudināt visas ANO dalībvalstis kopā ar ES nodrošināt pienācīgu finansējumu *UN Women*; apņemties nodrošināt pienācīgu finansējumu dzimumu līdztiesībai un sieviešu tiesībām, tostarp *SRHR*;

s) visās ES politikas jomās, arī ārējās darbībās, integrēt dzimumu līdztiesības aspektu un budžeta plānošanā ievērot dzimumu līdztiesības principu; uzsvērt, ka valstīm ir jāpiešķir pienācīgs, pietiekams un paredzams finansējums dzimumvērīgiem juridiskās palīdzības un atbalsta pakalpojumiem, it īpaši šādiem pakalpojumiem personām, kas pārcietušas dzimumbalstītu vardarbību, un jānodrošina pietiekama piekļuve kaitējuma atlīdzināšanai, jo pastāvošie šķēršļi nesamērīgi ietekmē sieviešu piekļuvi tiesu iestādēm; uzsvērt, ka ir svarīgi novērst praktiskus, reģionālus un ar piekļūstamību saistītus šķēršļus, kas kavē sieviešu un neaizsargāto grupu piekļuvi tiesu iestādēm, jo īpaši lauku, attālos un ekonomiski mazāk attīstītos reģionos; uzsvērt īpašās problēmas, ar kurām saskaras sievietes ar invaliditāti, vecāka gadagājuma sievietes un vientuļie vecāki, tostarp fiziskus šķēršļus piekļuvei un pielāgotu atbalsta pakalpojumu trūkumu; atzīt, ka juridiskajai palīdzībai bieži vien hroniski trūkst finansējuma vai tā ir nepietiekami novērtēta un tas rada vēl vienu šķērsli krīzes situācijās esošām sievietēm, kas vēlas piekļūt tiesu iestādēm, un nesamērīgi ietekmē sievietes, kas ir sliktākā sociālekonomiskajā situācijā, un visneaizsargātākās personas saistībā ar piekļuvi tiesu iestādēm gadījumos, kad ir pārkāptas viņu tiesības;

t) atkārtoti apstiprināt ES apņemšanos apkarot un izbeigt nesodāmību par dzimumbalstītu vardarbību, tostarp seksuālu vardarbību; iestāties par to, lai tiktu izskausta nesodāmība par visu veidu ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp vardarbību ģimenē, seksuālu vardarbību, cilvēku tirdzniecību un kaitniecisku praksi; paātrināt starptautisko saistību īstenošanu, lai vēl vairāk novērstu un reaģētu uz visu veidu vardarbību pret sievietēm un meitenēm gan publiskajā, gan privātajā sfērā, tostarp izvarošanu, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu, piespiedu laulības, tā sauktās konversijas prakses, intīmu vai manipulatīvu materiālu izplatīšanu bez piekrišanas, dziļviltojumus un MI radītu saturu, kibervajāšanu, kiberuzmākšanos, kiberekshibicionismu, kiberkūdīšanu uz vardarbību vai naidu, naida runu un naida noziegumus; uzsvērt, cik svarīgi ir novērst draudus, ko rada ar MI manipulētas tehnoloģijas, un ES un starptautiskā līmenī iestāties par stingrāku rīcību pret vardarbību tiešsaistē, kas nesamērīgi ietekmē sievietes un kavē viņu pilnīgu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē; pieprasīt, lai ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas ļautu īstenot publisku kontroli pār to ikgadējiem riska novērtējumiem un riska mazināšanas pasākumiem, kas saistīti ar dzimumbalstītu vardarbību, nolūkā

uzlabot pētniecību un risinājumus;

u) uzsvērt, ka *SRHR*, tostarp drošu un likumīgu abortu, trūkums vai piekļuves liegšana tiem ir ar dzimumu saistītas vardarbības veids un cilvēktiesību un pamattiesību pārkāpums; aicināt veikt pasākumus, lai nodrošinātu plašu un vienlīdzīgu piekļuvi *SRHR* visā pasaulē, un atkārtoti apstiprināt, ka piekļuve drošiem un likumīgiem abortiem ir sieviešu *SRHR* pamatelements un būtiska viņu fiziskajai autonomijai; prasīt, lai visām personām tiktu nodrošināta droša piekļuve abortiem, kontracepcijai un māšu aprūpei, jo īpaši avārijas kontracepcijai, seksuāli transmisīvo infekciju testiem un pēcekspozīcijas profilaksei; nodrošināt jaunu sieviešu un *LGBTIQ+* personu piekļuvi dzimumsensitīviem psihoemocionālās veselības pakalpojumiem, atzīstot, ka psihoemocionālā veselība ir būtiska līdzdalībai un līdztiesībai;

v) nodrošināt, ka ES ārpolitika IAM sasniegšanas ietvaros aktīvi veicina piekļuvi *SRHR*;

w) atgādināt, ka izvarošana joprojām ir viens no visizplatītākajiem cilvēktiesību pārkāpumiem pasaulē; uzsvērt, ka ir svarīgi pieņemt tiesību aktus, kas vērsti pret izvarošanu un pamatojas uz piekrišanas principu un kas ir būtisks elements visaptverošā pieejā seksuālas vardarbības pret sievietēm un meitenēm apkarošanai; atbalstīt uz piekrišanas principu balstītu izvarošanas definīciju kā vispārēju standartu visā pasaulē, lai uzlabotu tiesisko aizsardzību un nodrošinātu, ka seksuālas vardarbības definīcijas pamatā ir piekrišanas neesamība, nevis tikai vardarbības, spaidu un draudu pielietošana; popularizēt koncepciju, ka cietušo klusēšana un nepretošanās nav uzskatāma par piekrišanu; uzsvērt, ka ne iepriekšēja piekrišana, ne esošas attiecības nenozīmē, ka pastāv vai tiks dota piekrišana jebkādām seksuālām darbībām; šajā sakarībā aicināt visas valstis ieviest uz piekrišanas principu balstītu izvarošanas definīciju un garantēt izdzīvojušajiem tiesu iestāžu pieejamību;

x) visstingrākajā veidā nosodīt izvarošanas un citu seksuālās vardarbības veidu izmantošanu par kara ieroci un atgādināt, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām šādas darbības uzskata par kara noziegumiem vai noziegumiem pret cilvēci; aktīvi strādāt, lai nodrošinātu krimināl vajāšanu un saukšanu pie atbildības par šāda veida noziegumiem starptautiskā līmenī, tostarp piemērojot ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu; stiprināt atbalstu starptautiskajiem centieniem dokumentēt šos noziegumus notiekošos konfliktos, kā arī atbalstu preventīviem pasākumiem; turklāt aicināt aktīvi atbalstīt visas iniciatīvas, kuru mērķis ir nodrošināt vainīgo saukšanu pie atbildības un tiesu iestāžu pieejamību personām, kuras pārcietušas izvarošanu, kas izmantota par kara ieroci, un atzīt, ka saskaņā

ar ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1820 (2008) izvarošanu un citus seksuālās vardarbības veidus uzskata par kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci vai darbībām, kas veicina genocīdu; veicināt *Eurojust* ciešo sadarbību ar Starptautisko Krimināltiesu (SKT) kara laikā veiktas izvarošanas, vardarbības un citu veidu seksuālās vardarbības dokumentēšanā Ukrainā un aicināt ES, *Eurojust* un SKT vēl vairāk stiprināt koordinētus dokumentēšanas centienus, kuros ir ņemta vērā traumu ietekme un kuri ir vērsti uz cietušajiem, un izveidot globālus sadarbības satvarus citām konflikta zonām, lai nodrošinātu, ka cietušie tiek identificēti, aizsargāti un var piekļūt tiesu iestādēm;

y) uzsvērt, ka svarīgi ir transsievietes pilnībā atzīt par sievietēm, un norādīt, ka viņu iekļaušana ir būtiska, lai dzimumu līdztiesības un vardarbības novēršanas politika būtu efektīva; aicināt atzīt transsievietes un nodrošināt viņām vienlīdzīgu piekļuvi aizsardzības un atbalsta pakalpojumiem;

z) aicināt visas valstis, kuras vēl nav ratificējušas Stambulas konvenciju, to izdarīt un veicināt to, lai visā pasaulē tiktu pieņemti tajā noteiktie visaptverošie standarti vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanai;

aa) aicināt valdības un starptautiskās struktūras pievērsties konkrētiem riskiem, ar kuriem saskaras sievietes un meitenes, stiprināt sieviešu aizsardzību pret vardarbību uzņemšanas centros un uzlabot vecuma noteikšanas procedūras;

ab) iestāties par meiteņu tiesībām uz iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību, kas ir galvenais pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanas un dzimumu līdztiesības sasniegšanas virzītājspēks un nodrošina viņām zināšanas, prasmes, iespējas un spējas, kas ir būtiskas visā viņu dzīvē un ļauj viņām aizstāvēt savas tiesības, piekļūt tiesu iestādēm, pilnībā piedalīties sabiedriskajā dzīvē un apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību; norādīt, ka ir svarīgi veicināt pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm, izmantojot iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību, apmācību un mūžizglītību, kas ir ļoti svarīgas, lai apkarotu ar dzimumu saistītus stereotipus, attieksmi un aizspriedumus visās to dimensijās un novērstu pastāvošo nevienlīdzību; atgādināt, cik svarīgi ir novērst ar dzimumu saistītu vardarbību, izmantojot atbilstošas kampaņas un citas darbības, tostarp palielinot digitālo medijpratību, kā arī izmantojot atbilstošu, mērķtiecīgu izglītošanu par vecumam atbilstošām, vispusīgām attiecībām un seksualitāti, lai palielinātu zināšanas par ķermeņa neaizskaramību; uzsvērt, ka ir vajadzīga dziļāka izpratne par kustībām, kas vērstas pret tiesībām un dzimumu līdztiesību, tostarp par dezinformāciju dzimumu līdztiesības jomā, piespiedu celibāta parādību un mizogīniju un jo īpaši to tiešsaistes

izpausmi, kas pazīstama kā manosfēra; iestāties par aktīvāku politiku, lai vērstos pret šīm parādībām un to vēstījumiem;

ac) uzsvērt, ka karam un konfliktiem ir nesamērīga un postoša ietekme uz sievietēm, un iestāties par mieru un iekļaujošām sarunām visā pasaulē, kas ir būtisks veids, kā izbeigt konfliktus un vardarbību, ar ko sievietes un meitenes saskaras minētajos apstākļos; atzīt izcilo darbu, ko veic sievietes, kuras strādā ANO miera uzturēšanas misijās dažādās konfliktu zonās; uzsvērt, ka sieviešu tiesības un dzimumu līdztiesība ir būtiskas tiesiskumam un noturīgai un iekļaujošai demokrātijai; ar bažām uzsvērt, ka miljoniem sieviešu un meiteņu, it īpaši konfliktu un pārvietošanas situācijās, joprojām saskaras ar diskrimināciju, vardarbību, necieņu un rīcībspējas noliegšanu;

ad) mudināt ES īstenot ārpolitiku, attīstības un drošības politiku, kas ir iekļaujoša un intersekcionāla, par prioritāti nosakot sieviešu un *LGBTIQ*+ cilvēktiesību aizstāvju vajadzības;

ae) uzsvērt, ka feminicīds, ko definē kā sieviešu un meiteņu nogalināšanu dzimuma dēļ, ir viens no ekstremālākajiem dzimumbalstītas vardarbības veidiem un smags vispārējo pamattiesību pārkāpums; stingri nosodīt saskaņotas šā nozieguma definīcijas trūkumu un joprojām pastāvošo nekonsekvenci datu vākšanā un ziņošanā par šiem noziegumiem, kura nopietni kavē efektīvu novēršanu un uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu; aicināt visā pasaulē atzīt šo noziegumu un īstenot globālus centienus, lai izskaustu feminicīdu;

2. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo ieteikumu Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī informācijai ES īpašajai pārstāvei cilvēktiesību jautājumos.